Bestaanszekerheid

Vrijwilligers van de protestantse organisatie Stek in Den Haag helpen mensen die in armoede leven. Foto's Marcel van den Bergh / de Volkskrant

Charlotte Huisman
Den Haag

REPORTAGE BESTAANSZEKERHEID

Kerk schiet minima in Den Haag te hulp

Steeds meer Nederlanders kampen met armoede, rapporteerde de Commissie sociaal minimum onlangs. De protestantse stichting Stek helpt minima in Den Haag, bijvoorbeeld met het aanvragen van toeslagen. 'Zonder hulp missen zij de bijstand waarop ze recht hebben.'

Alicia (60) belt met een oude Nokia. Een laptop heeft ze niet. 'Als ik een computer aanzet, klap ik dicht', zegt ze, enigszins beschaamd. Na een moeilijke scheiding kwam ze in de bijstand. Zonder toegang tot internet lukt het haar niet toeslagen aan te vragen om haar inkomen aan te vullen. Dat er ook gemeentelijke regelingen zijn voor minima, weet ze niet. 'Het lijkt of alles alleen maar ingewikkelder wordt.'

Alicia – niet haar echte naam – is een van de ruim tweeduizend inwoners van Den Haag die jaarlijks steun vinden bij Stek, een stichting 'voor stad en kerk'. Het is een van de grootste kerkelijke organisaties van Nederland, die zich met zo'n duizend vrijwilligers inzet tegen armoede, met onder meer voedselhulp en schuldhulpverlening.

Bij Stek is te zien wat de Commissie sociaal minimum in onlangs verschenen rapporten beschrijft: dat steeds meer Nederlanders worstelen om rond te komen, en dat de ondersteunende regelingen voor minima te ingewikkeld zijn, zeker als mensen niet digitaal vaardig zijn of de taal niet goed beheersen. Niet voor niets koos de commissie een van de buurt- en kerkhuizen van Stek om haar eerste rapport over bestaanszekerheid te presenteren.

Statiegeld

Alicia kent die term niet. De discussie die de politiek nu over bestaanszekerheid voert, gaat volledig langs haar heen. Zij raapt blikjes en plastic flesjes op van straat, voor het statiegeld. En ze schuift elke vrijdag met drie vriendinnen aan bij de gratis maaltijd die vrijwilligers serveren in het Haagse Stadsklooster. Eerst bidden en zingen ze samen bij de kerkdienst die de straatpastor verzorgt in de naastgelegen Jozefkapel. 'De kerk is heel belangrijk voor ons', zegt Alicia vanachter haar bord met pasta en tomatensaus. Die ondersteunt hen niet alleen met de wekelijkse gratis maaltijd, maar ook met hulp bij praktische zaken.

Landelijk geven protestantse kerken steeds meer uit aan armoedebestrijding: zo'n 40 miljoen euro per jaar. In 2018 was dat 32 miljoen, blijkt uit een eigen inventarisatie. Daarbij verschaffen ze niet alleen onderdak en voedselhulp, maar ook steeds vaker steun bij het doorgronden van de papierwinkel, het aanvragen van toeslagen en bij het oplossen van schulden. 'De overheid nam de zorg voor de armen halverwege vorige eeuw grotendeels over met de verzorgingsstaat', zegt diaconaal werker Joke Bijsterveld. 'Maar nu zijn de kerken weer meer nodig.'

In het buurt- en kerkhuis van Stek in de wijk Transvaal, waar Bijsterveld werkt, ziet ze veel nieuwe gezichten van mensen 'die eerder nog net de eindjes aan elkaar konden knopen'. 'Wat de zaak verergert, is dat als je terugvalt in inkomen, je tegenwoordig niet gemakkelijk kan verhuizen naar een goedkoper huis.'

Buurt- en kerkhuis de Paardenberg in Den Haag.

Voedselbank

In Transvaal heeft Stek een voedselbank die wekelijks 140 huishoudens een krat eten geeft. Ook kunnen Hagenaars er twee ochtenden en een avond per week binnenlopen voor hulp van vrijwilligers bij het aanvragen van toeslagen, het lezen van brieven en andere papierwerk. Het valt Bijsterveld op dat veel mensen met een migratieachtergrond geen toeslagen meer durven aan te vragen. 'De toeslagenaffaire heeft het wantrouwen verder vergroot', zegt Bijsterveld. 'Mensen hebben gezien dat de overheid niet objectief was.'

Veel vragen bij het inloopspreekuur gaan over de energiekosten. Een vrouw van net 50 vertelt op een woensdagochtend aan vrijwilliger Bia dat ze zich rot is geschrokken van de jaarnota, met een naheffing van 1.000 euro, en ze betaalde al 100 euro per maand meer dan vorig jaar. Vanwege een spierziekte leeft ze van een arbeidsongeschiktheidsuitkering.

Bia helpt met het aanvragen van de energietoeslag en kijkt of de vrouw in aanmerking komt voor een extra bijdrage van het sociaal fonds Den Haag. 'DigiD is voor veel mensen een struikelblok', vertelt Bia, die rechten heeft gestudeerd. 'Maar ook ik moet soms drie keer iets lezen om te begrijpen hoe iets in elkaar zit. Voor elke regeling gelden andere voorwaarden om er aanspraak op te kunnen maken en moet je andere bewijsstukken opsturen.'

Wachtwoord kwijt

Aan een tafel verderop kijkt een zestiger met een gegroefd gelaat hoopvol naar vrijwilliger Frank. De man, die gebrekkig Nederlands spreekt, heeft achterstallig onderhoud aan zijn gebit, maar geld voor de tandarts heeft hij niet. Voor de bijzondere bijstand die Frank voor hem wil aanvragen, wil de gemeente zijn bankafschriften zien van de afgelopen drie maanden. De man is de inlogcode van zijn bankrekening kwijt. Wel heeft hij een plastic zak met zijn papieren administratie bij zich. 'Dit wordt lastig', zegt Frank.

Er loopt een scheidslijn tussen de minima die eigenstandig de aanvullende inkomensregelingen kunnen doorgronden of familieleden hebben die hen daarbij helpen, en de grote groep die niet zo zelfredzaam is, zien ze bij Stek. 'Zonder hulp missen die minima de inkomensondersteuning waar ze recht op hebben', zegt Bijsterveld. Ze vraagt zich weleens af hoeveel minima niet bij hen durven aan te kloppen, of ergens wonen waar zulke hulp niet beschikbaar is. 'Mijn droom is dat op een dag alles wat ik doe overbodig is.'

REPORTAGE BESTAANSZEKERHEID

Kerk schiet minima in Den Haag te hulp

Steeds meer Nederlanders kampen met armoede, rapporteerde de Commissie sociaal minimum onlangs. De protestantse stichting Stek helpt minima in Den Haag, bijvoorbeeld met het aanvragen van toeslagen. 'Zonder hulp missen zij de bijstand waarop ze recht hebben.'

Charlotte Huisman
Den Haag

Alicia (60) belt met een oude Nokia. Een laptop heeft ze niet. 'Als ik een computer aanzet, klap ik dicht', zegt ze, enigszins beschaamd. Na een moeilijke scheiding kwam ze in de bijstand. **Zonder toegang tot internet lukt het haar niet toeslagen aan te vragen om haar inkomen aan te vullen. Dat er ook gemeentelijke regelingen zijn voor minima, weet ze niet. 'Het lijkt of alles alleen maar ingewikkelder wordt.'**

Alicia – niet haar echte naam – is een van de ruim tweeduizend inwoners van Den Haag die jaarlijks steun vinden bij Stek, een stichting 'voor stad en kerk'. Het is een van de grootste kerkelijke organisaties van Nederland, die zich met zo'n duizend vrijwilligers inzet tegen armoede, met onder meer voedselhulp en schuldhulpverlening.

Bij Stek is te zien wat de Commissie sociaal minimum in onlangs verschenen rapporten beschrijft: dat steeds meer Nederlanders worstelen om rond te komen, en dat de ondersteunende regelingen voor minima te ingewikkeld zijn, zeker als mensen niet digitaal vaardig zijn of de taal niet goed beheersen. Niet voor niets koos de commissie een van de buurt- en kerkhuizen van Stek om haar eerste rapport over bestaanszekerheid te presenteren.

Statiegeld

Alicia kent die term niet. De discussie die de politiek nu over bestaanszekerheid voert, gaat volledig langs haar heen. Zij raapt blikjes en plastic flesjes op van straat, voor het statiegeld. En ze schuift elke vrijdag met drie vriendinnen aan bij de gratis maaltijd die vrijwilligers serveren in het Haagse Stadsklooster. Eerst bidden en zingen ze samen bij de kerkdienst die de straatpastor verzorgt in de naastgelegen Jozefkapel. 'De kerk is heel belangrijk voor ons', zegt Alicia vanachter haar bord met pasta en tomatensaus. Die ondersteunt hen niet alleen met de wekelijkse gratis maaltijd, maar ook met hulp bij praktische zaken.

Landelijk geven protestantse kerken steeds meer uit aan armoedebestrijding: zo'n 40 miljoen euro per jaar. In 2018 was dat 32 miljoen, blijkt uit een eigen inventarisatie. Daarbij verschaffen ze niet alleen onderdak en voedselhulp, maar ook steeds vaker steun bij het doorgronden van de papierwinkel, het aanvragen van toeslagen en bij het oplossen van schulden. 'De overheid nam de zorg voor de armen halverwege vorige eeuw grotendeels over met de verzorgingsstaat', zegt diaconaal werker Joke Bijsterveld. 'Maar nu zijn de kerken weer meer nodig.'

In het buurt- en kerkhuis van Stek in de wijk Transvaal, waar Bijsterveld werkt, ziet ze veel nieuwe gezichten van mensen 'die eerder nog net de eindjes aan elkaar konden knopen'. 'Wat de zaak verergert, is dat als je terugvalt in inkomen, je tegenwoordig niet gemakkelijk kan verhuizen naar een goedkoper huis.'

Buurt- en kerkhuis de Paardenberg in Den Haag.

Voedselbank

In Transvaal heeft Stek een voedselbank die wekelijks 140 huishoudens een krat eten geeft. Ook kunnen Hagenaars er twee ochtenden en een avond per week binnenlopen voor hulp van vrijwilligers bij het aanvragen van toeslagen, het lezen van brieven en andere papierwerk. Het valt Bijsterveld op dat veel mensen met een migratieachtergrond geen toeslagen meer durven aan te vragen. 'De toeslagenaffaire heeft het wantrouwen verder vergroot', zegt Bijsterveld. 'Mensen hebben gezien dat de overheid niet objectief was.'

Veel vragen bij het inloopspreekuur gaan over de energiekosten. Een vrouw van net 50 vertelt op een woensdagochtend aan vrijwilliger Bia dat ze zich rot is geschrokken van de jaarnota, met een naheffing van 1.000 euro, en ze betaalde al 100 euro per maand meer dan vorig jaar. Vanwege een spierziekte leeft ze van een arbeidsongeschiktheidsuitkering.

Bia helpt met het aanvragen van de energietoeslag en kijkt of de vrouw in aanmerking komt voor een extra bijdrage van het sociaal fonds Den Haag. 'DigiD is voor veel mensen een struikelblok', vertelt Bia, die rechten heeft gestudeerd. 'Maar ook ik moet soms drie keer iets lezen om te begrijpen hoe iets in elkaar zit. Voor elke regeling gelden andere voorwaarden om er aanspraak op te kunnen maken en moet je andere bewijsstukken opsturen.'

Wachtwoord kwijt

Aan een tafel verderop kijkt een zestiger met een gegroefd gelaat hoopvol naar vrijwilliger Frank. De man, die gebrekkig Nederlands spreekt, heeft achterstallig onderhoud aan zijn gebit, maar geld voor de tandarts heeft hij niet. Voor de bijzondere bijstand die Frank voor hem wil aanvragen, wil de gemeente zijn bankafschriften zien van de afgelopen drie maanden. De man is de inlogcode van zijn bankrekening kwijt. Wel heeft hij een plastic zak met zijn papieren administratie bij zich. 'Dit wordt lastig', zegt Frank.

Er loopt een scheidslijn tussen de minima die eigenstandig de aanvullende inkomensregelingen kunnen doorgronden of familieleden hebben die hen daarbij helpen, en de grote groep die niet zo zelfredzaam is, zien ze bij Stek. 'Zonder hulp missen die minima de inkomensondersteuning waar ze recht op hebben', zegt Bijsterveld. Ze vraagt zich weleens af hoeveel minima niet bij hen durven aan te kloppen, of ergens wonen waar zulke hulp niet beschikbaar is. 'Mijn droom is dat op een dag alles wat ik doe overbodig is.'

Bestaanszekerheid

Vrijwilligers van de protestantse organisatie Stek in Den Haag helpen mensen die in armoede leven. Foto's Marcel van den Bergh / de Volkskrant